

Tollbamondás

Lotz János hétéves korában, 1920. augusztus 1-(j)én érkezett Somogyvámosra Amerikából a szüleivel. Tanulmányait a helyi iskolában folytatta 2.-os tanulóként. Böhm Sándor tanító úr már az első beszélgetés során felfedezte Jánoska kiváló képességeit, választékos beszédstílusát, megdicsérte angol és német nyelvtudását. Kiváló emlékezőtehetségét azzal bizonyította, hogy hibátlanul felsorolta az összes vasútállomás nevét, ahol a Genovából Budapestre induló vonat megállt. A kis Jánoska már ekkor sokkal többet tudott a világról, mint a falusi iskola legidősebb diákjai. Ezek után nem is csodálkozunk, hogy később világhírű nyelvészprofesszor lett Lotz János.

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára!

Genova (ejtsd: dzsenova)

Böhm (ejtsd: bóm)

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Minden hiba 1 pontot von le a 20 pontos pontszámból (vesszőhiba is!).

A vesszők helyét mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Megoldások

1. A szöveg alapján dönts el az állításról: igaz vagy hamis! 5/

- a) Lotz János kisfiúként még nem láthatta a Pusztatornyot. **hamis**
- b) Az Ihász dűlőben manapság sok gabona terem. **igaz**
- c) Somogyvamos lakossága mintegy kilencszáz fő. **hamis**
- d) A Pusztatorony egy valamikori település temploma volt. **igaz**
- e) Kilenc századot túléltek a Pusztatorony maradványai. **igaz**

2. Töltsd ki a táblázatot! 6/

A Pusztatorony	Harangja	Ablaka	Falai
Mire volt alkalmas a középkorban? (egy szó)	jelzésre	kémlelésre	védelemre
Írj példát, hogy miért volt szükséges akkor!	tűz, közeledő ellenség stb.	az ellenség ellen	a falu lakossága ide menekülhet

3. Mit jelenthet a szövegben? Egészítsd ki a meghatározásokat! 4/

- a) ZSÁKTELEPÜLÉS: Csak egy **IRÁNY**-ból lehet megközelíteni.
- b) LŐRÉS: Erődítmény **FALÁN** különféle helyeken és formákban alkalmazott nyílás.
- c) HORDA: Vadul, féktelenül garázdálkodó fegyveres **.CSOPORT/CSAPAT**
- d) HONLAP: Helyesen **WEB**lap, amely alkalmas arra, hogy kereséskor egy webböngésző megjelenítse.

4. Mi a helyes sorrend? Az előbbi elem = 1. - a következő = 2. legyen. 3/

- a) Ha a talajtól vizsgáljuk a torony alakját, mi a sorrend?
nyolcszög alakzat **2.** négyyszög alakzat **1.**
- b) Ha a Balaton felől érkezünk autóval, mi a sorrend?
Kaposvár **2.** Fonyód **1.**
- c) Ha a település történetében a Pusztatornyot vizsgáljuk, mi a sorrend?
„Somogyország kincse” cím **2.** Somogy megyét jelképezi **1.**

5. Mi nem jellemző Somogyvamosra? Húzd alá ezeket az elemeket! 2/

sűrű úthálózat

különleges építészeti emlék

összefüggő erdőségek

Lotz szülei itt laktak a születése előtt

gabonatermesztés

évszázadok óta lakják

Helyesírási feladatok – MEGOLDÓ

1. Egészítsd ki a mondatok szavait a megfelelő betűkkel!

10/

-tt/-dt

A gyerekek otthon maradtak a rossz idő miatt.

Nagyon fáradt vagyok.

Bálint megette az összes almát.

Én mondtam neked, hogy ne rohanj.

Te is tudtad a megoldást?

Már megint én mosogattam el!

Megmosdattuk a babát.

Börtönbe juttattam a csalót.

Nagyon megijedtem a medvétől.

Nem aludtam ki magam.

2. A következő mondatok valamennyi magánhangzóját röviden írtuk. Javítsd a szavakat ott, ahol szükséges a rövid ékezet átírásával! (A pontszám nem a hibák számát jelzi!) 10/

Undorítóan néz ki ez a húsos szendvics, és bűdös is.

Anya, kössünk alkut: te többször dicsérsz meg engem, én pedig kevesebbszer kísérletezem otthon.

Aliz és Bulcsú kapott egy házőrzőt.

Nagyon ízletes túrós gombócot ettünk a Lövölde téren.

Utálok a tűzijáték hangját.

A fiúk áhítatosan figyelték, hogyan akasztja fel apa a lámpabúrárt.

Minden hibásan javított vagy hagyott szó 1 pont levonással jár.

3. Írd le a zárójelbe tett igék felszólító módú alakját a példa alapján! 10/

Pl.: Nézd meg, fiam, ki csönget! (néz)

Feri, **menj/menjél** arrébb, hogy én is elférjek! (megy)

Gyerekek, **kezdjétek** el a leckeírást! (kezd)

Kati, **mond/mondjad** meg anyunak, hogy ma később érek haza! (mond)

Folytasd/folytassad a mondatot, Félix! (folytat)

Fiúk, **hagyjátok** már békén a lányokat! (hagy)

Hidd/higgyed el, apa, nem én törtem be az ablakot! (hisz)

Mama, **fejtsd/fejtsed** meg te a rejtvényt, mert nekem nem sikerült! (fejt)

Fanni, ne **félj/féljél** a víz alatt! (fél)

Peti, **nyisd/nyissad** ki jól a szemed! (nyit)

Arra kérem önöket, hogy **maradjanak** csendben! (marad)

4. a) Írd le helyesen tagolva az alábbi mondatokat!

5/

b) Lásd el mondatvégi írásjelekkel a leírt mondatokat!

5/

Meg ne fogd azt a félelmetes kígyót!

Ti is meg fogjátok nézni a filmet./?

Bárcsak soha ne mentem volna el ejtőernyőzni!

El kell hinned a szavaimat./!

Ez a táska sajnos elkelt már.

---

5. Írd le helyesen a következő tulajdonneveket!

8/

Lotz János Általános Iskola

Kossuth Lajos utca

Tolna megye

Élet és Tudomány *(folyóiratcím)*

Mirci cica

Magyarország

Duna folyam

Bartos Erika: Bogyó és Babóca kalandjai

6. A következő szólásmondások közül kettő helyesírása kifogástalan, négy mondatban azonban több hiba is lehet. A hibás mondatokat írd le a vonalra helyesen, a két hibátlan mondatot pedig pipáld ki!

10/

Átesett a ló túlsó oldalára.

A süllyedő hajót elhagyják a patkányok. PIPA

Nagy fába vágja a fejszét. PIPA

Se el ne bízd magad, se kétségbe ne essél!

Addig hántsd a hársfát, amíg hámlik.

Fekete karácsony, fehér húsvét.

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____